

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Programmadirectie Kernenergie

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

27 november 2023

Kenmerk

DGKE-PK /41126845

nota

Beantwoording Kamervragen CU over Borselse
voorwaarden

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Op 17 november 2023 heeft de heer Grinwis (CU) Kamervragen gesteld over het rapport met de 39 voorwaarden van de Borselse Voorwaardengroep dat op 3 november 2023 aan de gemeenteraad is aangeboden. De heer Grinwis vraagt om een eerste reactie op de voorwaarden die door de Borselse Voorwaardengroep zijn opgesteld, hoe de lokale belangen worden meegewogen en of bij de ruimtelijke inpassing rekening wordt gehouden met ontwerpen zonder hoogspanningsmasten en koeltorens. U beantwoordt de vragen mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de beantwoording en bijgaande brief te ondertekenen ter verzending aan de Kamer.

Kernpunten

- Wat betreft de voorwaarden legt u uit dat u de inzet van de Borselse voorwaardengroep waardeert en dat u de regionale voorwaarden uiterst serieus zal nemen.
- U geeft verder aan dat de Borselse voorwaardengroep op 3 november 39 voorwaarden heeft aangeboden aan de gemeenteraad en dat u nog in afwachting bent van het uiteindelijke regionale voorwaardenpakket dat door de gemeente en de provincie bestuurlijk zal worden samengesteld.
- In de antwoorden gaat u uitgebreid in op de uitgebreide procedures die bij grootschalige energieprojecten worden doorlopen en die bedoeld zijn om

de lokale belangen en ruimtelijke inpassing zorgvuldig af te wegen en welke principes daaraan ten grondslag liggen.

- U legt uit waarom niet bij voorbaat gesteld kan worden dat hoogspanningskabels ondergronds aangelegd kunnen worden en dat kerncentrales zonder koeltorens gebouwd kunnen worden.
- Nederland heeft als uitgangspunt in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het (ontwerp-)Programma Energiehoofdstructuur (PEH) opgenomen dat hoogspanningsverbindingen in beginsels bovengronds worden aangelegd. Het ondergronds aanbrengen van een hoogspanningsverbinding van 220 kV en hoger kan leiden tot verhoogde risico's voor de stabiliteit van het energiesysteem en hogere kosten. Op projectniveau kan op basis van een integrale afweging in bijzondere gevallen ondergrondse aanleg worden overwogen.
- Wat betreft koeltorens geeft u aan dat u een voorkeur heeft voor een ontwerp van kerncentrales zonder koeltorens, maar dat de technische haalbaarheidsstudies en de planMER moeten uitwijzen of dit ook kan. De uitkomsten van deze studies zullen eventuele vervolgonderzoeken bepalen.
- Tot slot legt u over de Nota Ruimte, die door BZK wordt opgesteld, uit dat deze het overkoepelend rijksbeleid en afwegingen tussen sectoren bevat, en zich dus niet zal richten op de ruimtelijke inpassing van de twee kerncentrales.

Toelichting

Motie

De aangenomen motie waar de heer Grinwis in vraag 5 naar verwijst luidt:

Verzoekt de regering in overleg met de gemeente Borsele en de provincie Zeeland en in samenspraak met omwonenden en relevante organisaties en bedrijven te komen tot:

- een zorgvuldige landschappelijke en ruimtelijke inpassing van de centrales en bijbehorende energie-infrastructuur;
- passend flankerend beleid, waarbij er proportioneel in Zeeland wordt geïnvesteerd;
- uitbreiding van het kenniscluster rondom nucleaire energieopwekking in Borssele en omgeving;

verzoekt de regering deze afspraken goed te borgen, zodat gemeente, provincie en omwonenden ook in de verdere toekomst kunnen rekenen op uitvoering van wat afgesproken wordt.

Afstemming

De vragen zijn ook gericht aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en de minister voor Ruimtelijke Ordening (op dit moment is dat tevens de minister van BZK), maar de beantwoording liggen voor het overgrote gedeelte op uw beleidsterrein. In afstemming met de collega's van IenW en BZK is overeengekomen dat u de vragen beantwoordt, mede namens de minister van BZK. De antwoorden zijn met collega's van IenW en BZK afgestemd.

Vervolgproces Borsele voorwaarden

In afwachting van het uiteindelijke regionale voorwaardenpakket dat in het voorjaar van 2024 door de gemeente Borsele en de provincie Zeeland wordt aangeboden onderneemt EZK de volgende stappen:

- We inventariseren of de reeds gestarte trajecten (technische haalbaarheidsstudies, markconsultatie en de projectprocedure met MER en integrale effectstudie) de benodigde informatie oplevert om over de voorwaarden in gesprek te kunnen gaan.
- We richten een (vervolg)proces in om de uiteindelijke voorwaarden verder uit te werken. Daarin hebben we uit te werken hoe we inhoudelijk tot uitwerking en beoordeling van de voorwaarden komen maar ook welke partijen (intern en extern) daarbij betrokken moeten worden. We richten dat vervolgproces in samenspraak met de gemeente Borsele en de provincie Zeeland in. Belangrijk aandachtspunt is ook de terugkoppeling naar de Zeeuwse inwoner.